

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์
**Factors Affecting the Excellence of Academic Administration
in Small Schools, Uttaradit Province**

ชุติกายุจน์ หลวงแสน,
หยกแก้ว กมลวรเดช และ สุกัญญา รุจิเมธาภาส
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
**Chutikan Luangsaen,
Yokkaew Kamolvoradej and Sukunya Rujimethabhas**
Uttaradit Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Luangsaen.ch@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยและระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 324 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านผลงานของสถานศึกษา 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 73.80

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศ; การบริหารงานวิชาการ; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstracts

The objectives of this research were to study 1) the level of the factors and the level of the excellence academic administration in small schools, Uttaradit province. 2) the factors affecting the excellence academic administration in small schools, Uttaradit province. The research was quantitative research. The sample consisted of 324 school directors, academic teachers and teachers in small schools, Uttaradit province by using multi-stage sampling. The research tool used were questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

The results of research revealed as the following. 1) The factors affecting of the excellence academic administration in small schools, Uttaradit province were high level. When considering each aspect, it was found that the teachers and educational personnel factor was at the high level. The media and technology factor was a lowest level. And, the excellence academic administration in small schools, Uttaradit province was high level. When considering each aspect, it was found that the teachers and educational personnel was at the high level. The school *performance* was a lowest level. 2) The factors affecting of the excellence academic administration in small schools, Uttaradit province were the media and technology factor, budget factor, parent and community factor and teachers and educational personnel factor at .05 level of significance. The prediction was 73.80 percent.

Keywords: Factors Affecting The Excellence; Academic Administration; Small Schools

บทนำ

“การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของมนุษย์ คนเราเมื่อเกิดมาก็ได้รับการสั่งสอนจากบิดามารดา อันเป็นความรู้เบื้องต้น เมื่อเจริญเติบโตใหญ่ขึ้น ก็เป็นหน้าที่ของครูและอาจารย์สั่งสอนให้ได้รับวิชาความรู้สูง และอบรมจิตใจให้พร้อมด้วยคุณธรรม เพื่อจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติสืบไป” (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือและเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาคนในชาติให้ เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ โดยการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542 : 4)

พระราชบัญญัติการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ส่วนราชการภายในแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่มงานหรือหน่วยงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ โดยการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เพราะไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : 1) สอดคล้องกับ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2554 : 29) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาและเป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผลการเรียน ซึ่งการบริหารงานวิชาการจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยกันปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การบริหารงานวิชาการจึงถือได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนและความสามารถของผู้บริหาร (นิศารัตน์ เหลือผล, 2550 : 19)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักที่สำคัญคือ การจัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนอย่างมีคุณภาพ และพบว่าในปัจจุบันมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 29,871 แห่ง และเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา จำนวน 15,158 แห่ง คิดเป็นจำนวนถึงร้อยละ 50.74 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี โรงเรียนขนาดเล็กจึงกลายเป็นประเด็นที่สำคัญของระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้ ปัญหาที่ 1 ด้านบุคลากร จำนวนครูไม่ครบชั้น ครูไม่ครบตามรายวิชาเอก ครูสอนไม่เต็มเวลาเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการสอนเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ปัญหาที่ 2 ด้านการเรียนการสอน พบว่า หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งสาเหตุมาจากได้รับงบประมาณน้อย และที่มีอยู่ก็ไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาที่ 3 ด้านการบริหารจัดการ สภาพบริบทของการคมนาคมที่ผ่านมานับว่าไม่ค่อยสะดวกมากนัก รัฐบาลจึงจำเป็นต้องจัดตั้งโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประชากรที่อาศัยอยู่ แต่ปัจจุบันความจำเป็นดังกล่าวได้ลดลงเนื่องจากการคมนาคมสะดวกขึ้น ประกอบกับประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลทำให้ขนาดของโรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้อัตราส่วนครูต่อนักเรียน และนักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คน จึงสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่น นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียน และปัญหาที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ประชากรมีฐานะยากจน ทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากร เพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 1-6) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการการดำเนินงาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดจนรูปแบบการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง จึงยึดหลักการกระจายอำนาจการพิจารณาและการตัดสินใจในระดับพื้นที่เป็นสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้กำหนดให้มี 2 เขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดให้บริการด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่บริการ 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ อำเภอรัตนวาปี อำเภอพิชัย อำเภอสิบล้อ อำเภอทองแสนขัน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดให้บริการด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่บริการ 4 อำเภอ คือ อำเภอท่าปลา อำเภอน้ำปาด อำเภอปากท่า อำเภอบ้านโคก ซึ่งในปี 2563 จังหวัดอุดรดิตถ์มีโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 156 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนที่มาเรียนร่วมกับโรงเรียนหลัก 13 แห่ง จากการศึกษาสภาพปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กของจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาดังนี้ 1. ปัญหาด้านบุคลากร ขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น 2. ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนการสอน ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ที่มีจำนวนจำกัด และ 3. ปัญหาการจัดสรรด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่ได้มาตรฐาน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์, 2559 : 3-27) จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง รวมไปถึงการบริหารงานวิชาการ

จากความสำคัญของปัญหาการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงสนใจทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ ไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยและระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 429 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 143 แห่ง

2) กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 324 คน ซึ่งได้มาจากการใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1986 :345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 199) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 แห่ง จากนั้นดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จำแนกตามอำเภอ แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับฉลากสุ่มรายชื่อโรงเรียนตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละอำเภอให้ได้ครบจำนวน

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยกำหนดแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการมาก
- 3 หมายถึง ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการปานกลาง
- 2 หมายถึง ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการน้อย
- 1 หมายถึง ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยกำหนดแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการมาก

- 3 หมายถึง มีความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการน้อย
- 1 หมายถึง มีความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- 2) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ส่งไปถึงโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 โรงเรียน
- 3) นำแบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ ส่งไปถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 โรงเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
- 4) นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

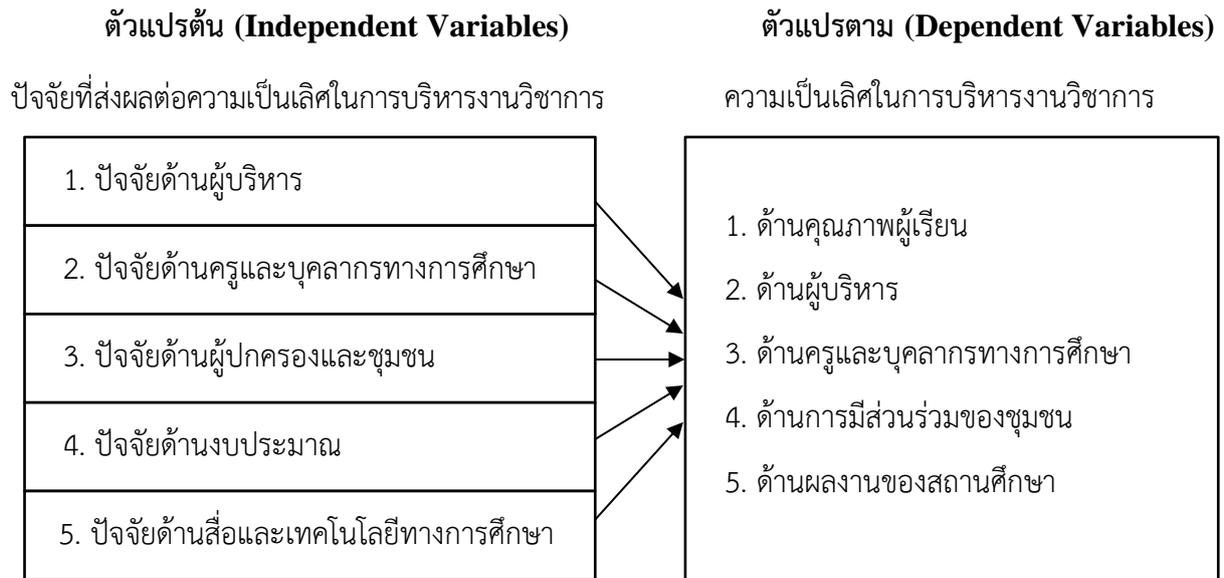
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) วิเคราะห์ระดับปัจจัยและระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 มีระดับการศึกษาอยู่ในปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5

2. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยและระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์

2.1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37, S.D. = .471$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา ($\bar{X} = 4.43, S.D. = .482$) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.43, S.D. = .545$) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.42, S.D. = .552$) ปัจจัยด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.41, S.D. = .541$) และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.18, S.D. = .600$) ตามลำดับ

2.2) ระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28, S.D. = .495$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.45, S.D. = .459$) ด้านผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.37, S.D. = .576$) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X} = 4.37, S.D. = .579$) ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.13, S.D. = .600$) และด้านผลงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.10, S.D. = .608$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์

ตารางที่ 1 แสดงค่าขนาดอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์

ตัวแปร	ค่าขนาดอิทธิพล			t	Sig.
	B	S.E.	β		
ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1)	.074	.047	.082	1.573	.117
ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_2)	.193	.077	.188	2.514	.013*
ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_3)	.183	.067	.202	2.731	.007*
ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4)	.165	.051	.180	3.253	.001*
ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_5)	.269	.049	.325	5.438	.000*
ค่าคงที่	.443	.174		2.543	.012
R = .859	R² = .738	F = 115.422	Sig. = .000		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงค่าขนาดอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร กับตัวแปรความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ มีค่าเท่ากับ .859 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์ มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_5) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_3) และปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_2) และมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 73.80 สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = 0.443 + 0.074 (X_1) + 0.193* (X_2) + 0.183* (X_3) + 0.165* (X_4) + 0.269* (X_5)$$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .471) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .482) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน มีคุณธรรมและแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขาดา ถาวรชาติ (2559 : 45) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และปัจจัยด้านอาคาร และงานวิจัยของ ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ (2561 : 42) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านงบประมาณ

2. ระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .495) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .459) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุตรดิตถ์ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของตนเอง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียน บริบทและหลักสูตร จึงได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและชุมชน ทั้งยังมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีคุณภาพดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพล เจริญคำ (2552 : 34) ได้ศึกษารูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ภาวะผู้นำโรงเรียน การวางแผน การมุ่งเน้นนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัดผล ประเมินผล การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการด้านกระบวนการ และผลลัพธ์ รวมถึงงานวิจัยของ สมศรี พิมพ์พิพัฒน์ (2559 : 48) ได้ศึกษาการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ คือ การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถเต็มตาม

ศักยภาพ และงานวิจัยของ ฉวีวรรณ แผ้วตะคุ (2562 : 90) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าความเป็นเลิศของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีองค์ประกอบสำคัญ คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพด้านการบริหารจัดการ และความพึงพอใจของผู้ร่วมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี พบว่า มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .859 และมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 73.80 ($R^2 = .738$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา เหล่าลาด (2557 : 35) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านครูผู้สอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .741 หรือมีความสามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนได้ร้อยละ 73.70

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุดรธานี ควรนำข้อมูลจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษานำปัจจัยเหล่านี้ไปใช้เพื่อพัฒนาพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตนเอง

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่เท่าทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฉวีวรรณ แผ่วตะคุ. (2562). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทรงพล เจริญคำ. (2552). *รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิศารัตน์ เหลือผล. (2550). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปวีณา เหล่าลาด. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 119 ตอนที่ 123ก.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 116 ตอนที่ 74ก.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2554). *การบริหารวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- สมศรี พิมพ์พัฒน์. (2559). *การบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิษฐ์. (2559). *แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิษฐ์ ปีการศึกษา 2559-2563*. อุดรดิษฐ์: ม.ป.พ.

สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์